

Lag om garantipension;

utfärdad den 11 juni 1998.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § Garantipension utges till den som saknar inkomstgrundad ålderspension eller vars inkomstgrundade ålderspension inte överstiger ett visst högsta belopp. Garantipensionen är beroende av försäkringstid.

Bestämmelserna i lagen gäller dem som är födda år 1938 eller senare.

2 § Garantipension och kostnaderna för administrationen av sådan pension skall finansieras av statsmedel.

3 § I denna lag avses med prisbasbelopp det enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring fastställda prisbasbeloppet.

4 § En pensionsberättigad som stadigvarande sammanbor med någon med vilken han eller hon har varit gift eller har eller har haft barn skall vid tillämpning av denna lag likställas med gift pensionsberättigad.

En pensionsberättigad som är gift men stadigvarande lever åtskild från sin make skall vid tillämpning av denna lag likställas med ogift pensionsberättigad, om inte särskilda skäl föranleder annat.

2 kap. Försäkringstid

1 § Som försäkringstid för garantipension skall tillgodoräknas tid under vilken en person har varit folkbokförd i Sverige enligt folkbokföringslagen (1991:481). Vid flyttning till utlandet skall hänsyn dock inte tas till tid efter utresan om personen enligt nämnda lag då skall avregistreras som utflyttad.

2 § Den som före tidpunkten för folkbokföringen oavbrutet har vistats i Sverige efter att ha ansökt om uppehållstillstånd, skall som försäkringstid för garantipension även tillgodoräknas tiden från ansökan om uppehållstillstånd till tidpunkten för folkbokföringen.

¹ Prop. 1997/98:152, bet. 1997/98:SfU13, rskr. 1997/98:315.

3 § Den som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av 3 kap. 2 eller 3 § utlänningslagen (1989:529) skall som försäkringstid för garantipension även tillgodoräknas tid under vilken han eller hon har varit bosatt i sitt tidigare hemland från och med det kalenderår då den pensionssökande fyllde 25 år till tidpunkten då han eller hon först ankom till Sverige. Därvid skall en så stor andel av tiden i hemlandet tillgodoräknas som svarar mot förhållandet mellan den tid under vilken den pensionssökande har varit bosatt i Sverige från den första ankomsten till landet till och med det kalenderår då han eller hon fyllde 64 år och hela tidsrymden från det att den pensionssökande första gången kom till landet till och med det kalenderår då han eller hon fyllde 64 år. Vid beräkningen skall bortses från tid för vilken personen, vid bosättning i Sverige, har rätt till pension från hemlandet.

Med tid i hemlandet skall likställas tid då den pensionssökande före den första ankomsten till Sverige har befunnit sig i ett annat land där han eller hon har beretts en tillfällig fristad.

4 § En svensk medborgare som av Svenska kyrkan har varit sänd till ett annat land för arbete för arbetsgivarens räkning skall som försäkringstid för garantipension även tillgodoräknas denna tid, dock längst tre år i följd. Det samma gäller för en svensk medborgare som har varit utsänd av ett annat svenskt trossamfund, ett organ som är knutet till ett sådant samfund eller en svensk ideell organisation som bedriver biståndsverksamhet. Vid beräkningen skall bortses från tid för vilken den utsände, vid bosättning i Sverige, har rätt till sådan pension från det andra landet som inte enligt 3 kap. 3 § skall ligga till grund för beräkning av garantipension.

Bestämmelsen i första stycket gäller även medföljande make och den som enligt 1 kap. 4 § under utsändningstiden var att likställa med make.

5 § Vid beräkning av försäkringstid skall bortses från tid före det kalenderår då den pensionssökande har uppnått 16 års ålder och från tid efter det kalenderår då han eller hon har fyllt 64 år.

Tid från och med det kalenderår då den pensionssökande har uppnått 16 års ålder till och med det kalenderår då han eller hon har fyllt 24 år skall tillgodoräknas som försäkringstid endast om det för den pensionssökande för samma tid har fastställts pensionsgrundande inkomst eller pensionsgrundande belopp för förtidspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension som per kalenderår uppgår till lägst ett inkomstbasbelopp enligt 1 kap. 6 § nämnda lag.

6 § Den som omedelbart före den kalendermånad då han eller hon fyllde 65 år uppbär hel förtidspension eller hel särskild efterlevandepension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring skall, om det är förmånligare än en beräkning enligt 1–5 §§, som försäkringstid för garantipension tillgodoräknas den bosättningstid som legat till grund för beräkning av förtidspensionen eller den särskilda efterlevandepensionen.

7 § Den sammanlagda försäkringstiden för garantipension skall sättas ned till närmaste hela antal år.

1 § Garantipension utges endast till den som kan tillgodoräknas försäkringstid om minst tre år. Garantipension får tas ut tidigast från och med den månad då den pensionsberättigade fyller 65 år.

2 § Garantipension till den som har rätt till inkomstpension eller tilläggs-pension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension utges endast om och till den del han eller hon gör uttag av sådan pension för samma tid. I annat fall får garantipension inte tas ut i andelar.

3 § Till grund för beräkning av garantipension enligt 4–6 §§ skall, om inte annat anges i 7 §, ligga den inkomstgrundade ålderspension som den pensionsökande har rätt till för samma år. Med inkomstgrundad ålderspension avses ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension före reducering enligt 12 kap. 9 § samma lag, och allmän obligatorisk ålderspension enligt utländsk lagstiftning som inte är att likställa med garantipension enligt denna lag. Inkomstpension och premiepension skall därvid beräknas som om den pensionsökande endast hade tillgodoräknats pensionsrätt för inkomstpension och som om denna pensionsrätt, före reducering enligt 4 kap. 6 § lagen om inkomstgrundad ålderspension, hade utgjort 18,5 procent av pensionsunderlaget.

Vid tillämpning av första stycket skall, då pensionsrätt eller pensionspo-äng till följd av bristande eller underlåten avgiftsbetalning inte har tillgodo-räknats eller har reducerats för den pensionsökande, hänsyn tas till den in-komstpension eller tilläggs-pension som skulle ha utgetts om full avgift hade erlagts.

Vid beräkning av garantipension enligt 4–6 §§ skall med inkomstgrundad ålderspension likställas tilläggs-pension i form av änkepension som uppbärs med stöd av övergångsbestämmelserna till lagen (1988:881) om ändring i la-gen (1962:381) om allmän försäkring samt efterlevandepension och förtids-pension enligt utländsk lagstiftning.

4 § För den som är ogift och helt saknar inkomstgrundad ålderspension enligt 3 § eller vars årliga inkomstgrundade ålderspension inte överstiger 1,26 gånger prisbasbeloppet, skall den årliga garantipensionen motsvara 2,13 gånger prisbasbeloppet (basnivån för ogifta) minskat med ett belopp som motsvarar den inkomstgrundade ålderspensionen enligt 3 §.

För den som är gift och helt saknar inkomstgrundad ålderspension enligt 3 § eller vars årliga inkomstgrundade ålderspension inte överstiger 1,14 gånger prisbasbeloppet, skall den årliga garantipensionen motsvara 1,9 gånger prisbasbeloppet (basnivån för gifta) minskat med ett belopp som motsvarar den inkomstgrundade ålderspensionen enligt 3 §.

5 § För den som är ogift och vars årliga inkomstgrundade ålderspension enligt 3 § överstiger 1,26 gånger prisbasbeloppet, skall den årliga garanti-pensionen motsvara skillnaden mellan 0,87 gånger prisbasbeloppet och ett belopp som motsvarar 48 procent av den del av den inkomstgrundade ålders-pensionen enligt 3 § som överstiger 1,26 gånger prisbasbeloppet.

För den som är gift och vars årliga inkomstgrundade ålderspension enligt 3 § överstiger 1,14 gånger prisbasbeloppet, skall den årliga garantipensionen motsvara skillnaden mellan 0,76 gånger prisbasbeloppet och ett belopp som motsvarar 48 procent av den del av den inkomstgrundade ålderspensionen enligt 3 § som överstiger 1,14 gånger prisbasbeloppet.

6 § För den som inte kan tillgodoräknas 40 års försäkringstid för garantipension skall garantipensionens basnivåer avkortas till så stor andel av 2,13 gånger prisbasbeloppet för den som är ogift och 1,9 gånger prisbasbeloppet för den som är gift, som svarar mot förhållandet mellan det antal år för vilka försäkringstid kan tillgodoräknas den pensionsberättigade och talet 40. Nivåerna 1,26 respektive 1,14 gånger prisbasbeloppet samt beloppen 0,87 respektive 0,76 gånger prisbasbeloppet, för beräkning av garantipension enligt 4 och 5 §§, skall avkortas på motsvarande sätt.

7 § Har den garantipensionsberättigade rätt till inkomstpension eller tilläggspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension skall garantipensionen alltid beräknas som om inkomstpensionen och tilläggspensionen hade börjat lyftas den kalendermånad då den pensionsberättigade fyller 65 år.

Om sådant tillägg utges som avses i 6 kap. 9 § lagen om inkomstgrundad ålderspension och om inkomstpension eller tilläggspension har tagits ut före den kalendermånad då den pensionssökande fyllde 65 år skall, vid beräkning av garantipension, detta tillägg ökas på motsvarande sätt som hel årlig tilläggspension har minskats enligt 6 kap. 10 § samma lag.

8 § Partiell garantipension skall utgöra en så stor andel av garantipension beräknad enligt 4–7 §§ vid helt uttag som svarar mot den andel med vilken uttag görs.

4 kap. Utbetalning av pension m.m.

1 § För garantipension gäller i tillämpliga delar följande bestämmelser i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension:

- 12 kap. 1 och 2 §§ om ansökan,
- 12 kap. 3 § första stycket samt andra stycket första och andra meningen om återkallelse och minskning,
- 12 kap. 5 § första och andra styckena samt 6–8 §§ om utbetalning,
- 14 kap. 1 § första och tredje styckena om återbetalning, och
- 14 kap. 7 och 8 §§ om avdrag på pension.

Vid samtidig utbetalning av garantipension och pension enligt lagen om inkomstgrundad ålderspension skall avrundning enligt 12 kap. 5 § andra stycket lagen om inkomstgrundad ålderspension ske på garantipensionen.

2 § Garantipension skall betalas ut endast till den som är bosatt i Sverige. Vid flyttning till utlandet skall garantipension betalas ut till och med den månad då den pensionsberättigade enligt folkbokföringslagen (1991:481) skall avregistreras som utflyttad.

3 § Den som har börjat uppbära garantipension men som till följd av bösättning utomlands inte längre har rätt att få garantipension utbetald till sig, kan även i fortsättningen få garantipension om det med hänsyn till omständigheterna är uppenbart oskäligt att inte betala ut garantipensionen.

4 § För en pensionsberättigad som har rätt till livränta på grund av obligatorisk försäkring enligt lagen (1916:235) om försäkring för olycksfall i arbete, lagen (1929:131) om försäkring för vissa yrkessjukdomar eller lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller som enligt annan lag eller särskild författning eller enligt regeringens förordnande har rätt till annan livränta, som bestäms av eller betalas ut av Riksförsäkringsverket, skall garantipensionen minskas enligt vad som sägs i andra stycket. Motsvarande skall gälla i fall då livränta utges enligt utländsk lagstiftning om yrkesskadeförsäkring. Minskning skall däremot inte ske på grund av livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller annan livränta som bestäms med tillämpning av nämnda lag. Medför en skada för vilken livränta har börjat utges återigen sjukdom som berättigar till sjukpenning, skall det anses som om livränta utgavs under sjukdomstiden. Har livränta eller del därav eller livränta för viss tid bytts ut mot ett engångsbelopp, skall det vid beräkning enligt andra stycket anses som om livränta utges eller som om den livränta som utges har höjts med ett belopp som svarar mot engångsbeloppet enligt de vid utbytet tillämpade försäkringstekniska grunderna.

Summan av garantipension, inkomstpension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension och tilläggspension enligt samma lag skall minskas med tre fjärdedelar av varje livränta som överstiger en sjättedel av prisbasbeloppet och som den pensionsberättigade uppbär som skadad. Minskning skall därvid i första hand göras på garantipensionen och därefter på tilläggspensionen. Garantipension skall på motsvarande sätt minskas med den livränta som den pensionsberättigade uppbär som efterlevande.

Garantipension skall dock aldrig, på grund av bestämmelserna i denna paragraf, tillsammans med utgiven pension enligt lagen om inkomstgrundad ålderspension, för månad räknat understiga 13 procent av prisbasbeloppet för den som är ogift och 11,5 procent av prisbasbeloppet för den som är gift.

5 § Om en pensionsberättigad sedan minst trettio dagar i följd är intagen i kriminalvårdsanstalt eller är häktad skall, från och med den trettioförsta dagen, garantipension utges med högst ett belopp som innebär att garantipensionen tillsammans med utgiven pension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension uppgår till för månad räknat 4,5 procent av prisbasbeloppet. Såsom intagen skall räknas även den som olovligt avvikit från anstalt eller vistas utom anstalt med anledning av permission. Skall garantipensionen dras in för del av en kalendermånad, beräknas garantipensionen för varje dag till en trettiondel av månadsbeloppet och avrundas till närmaste kronor.

Den allmänna försäkringskassan får medge en nära anhörig, som för sitt uppehälle är beroende av den pensionsberättigade, rätt att helt eller delvis uppbära sådan del av garantipensionen, som enligt vad som sägs i första stycket annars inte skall utges.

5 kap. Övriga bestämmelser

1 § För beslut om garantipension gäller i tillämpliga delar följande bestämmelser om beslut om pension i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension:

- 13 kap. 4–6 §§ om beslut,
- 13 kap. 9 § första stycket, 11 § första stycket, 12 §, 13 § första och andra styckena samt 15 och 16 §§ om omprövning, och
- 13 kap. 17 och 18 §§, 19 § andra och tredje styckena, 20 och 21 §§, 22 § andra och tredje styckena samt 23 § om överklagande.

2 § Ett beslut om garantipension för viss tid skall ändras av allmän försäkringskassa, om det föranleds av en ändring som gjorts beträffande den ålderspension, efterlevandepension eller förtidspension för samma tid som legat till grund för beräkning av garantipensionen.

3 § För garantipension gäller i tillämpliga delar följande bestämmelser i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension:

- 15 kap. 1 § om Riksförsäkringsverkets åliggande,
- 15 kap. 3 § första stycket första meningen och andra stycket om under rättelse till en enskild,
- 15 kap. 10, 11, 13 och 14 §§ om anmälan och om uppgiftsskyldighet,
- 15 kap. 15 § om undantag från sekretess,
- 15 kap. 16 § första stycket andra meningen om förbud mot pantsättning och överlåtelse, och
- 15 kap. 17 § om preskription.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

2. Med försäkringstid för garantipension skall för tid före år 2001 avses bosättningsstid enligt 5 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring i kapitlets lydelse före den 1 januari 2001.

3. För den som har rätt att enligt 2 kap. 3 § som försäkringstid för garantipension tillgodoräknas viss bosättningsstid från sitt tidigare hemland och som har beviljats uppehållstillstånd före den 1 januari 2001 skall beräkningen av försäkringstid ske enligt bestämmelserna om bosättningsstid i 5 kap. 7 § lagen (1962:381) om allmän försäkring i dess lydelse före den 1 januari 2001.

4. Bestämmelserna i 2 kap. 6 § skall gälla även i fråga om beräkning av försäkringstid för garantipension för en kvinna som är född år 1944 eller tidigare och som med stöd av övergångsbestämmelserna till lagen (1988:881) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring uppburit folkpension i form av änkepension. Detsamma skall gälla för en efterlevande kvinna som är född år 1944 eller tidigare och som är 65 år eller äldre när maken avlider samt då skulle ha haft rätt till folkpension i form av änkepension med stöd av nämnda övergångsbestämmelser till lagen om ändring i lagen om allmän försäkring, om hon vid tidpunkten för dödsfallet inte hade uppnått 65 års ålder.

På regeringens vägnar

SFS 1998:702

GÖRAN PERSSON

MAJ-INGER KLINGVALL
(Socialdepartementet)

